

ERDÉSZETI LAPOK

LXXXIII.
ÉVF.AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
K Ö Z L Ö N Y E10.
FÜZET.

KIADJA AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
Megindították 1862-ben *Wagner Károly* és *Divald Adolf*

Felelős szerkesztő és kiadó:
DR. TECHN. MIHÁLYI ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díja: egész évre 36 P, erdészeti altiszteknek 18 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V., Alkotmány-u. 6. sz. II. em.
(Táv. : 323-722.)

Közleményeink átvétele — akár kivonatosan is — csak a forrás
megnevezésével történhetik.

Lapunk terjedelmének újabb korlátozása.

A szeptember hó 28-án megjelent 12.000/1944. M. E. számú rendelet — hadi gazdálkodási okokból — a napilapok és folyóiratok terjedelmének további lényeges csökkentését tette kötelezővé.

Ez az oka annak, hogy lapunk mostani száma már csak 16 oldalal és borító nélkül jelenik meg.

Már az előző korlátozás alkalmával rámutattunk arra, hogy 32 oldallal sem tudjuk megfelelően az erdőgazdaság érdekeit szolgálni, és ezért a mostani rendelet 5. §-ában biztosított — igen megokolt esetben alkalmazható — kivételes elbírálást kértünk a Miniszterelnök úrtól.

Reméljük, hogy felterjesztésünknek meg lesz a kívánt eredménye és a jövő füzetet terjedelmesebbre szabhatjuk, kérjük tehát addig is olvasóink szíves türelmét és megértését.

Az alföldi erdők telepítése és vízgazdálkodásuk.

Írta: **Babos Imre** kir. erdőtanácsos.

1944. év májusa Megint egyszer a pusztákra vezető utat járom. Jobbról-balról már szárba szökkenő, fejlődő vetéseket ringat az elmaradhatatlan szél, kövér esőcseppek ezüstösen csillognak a nászruhát öltött, zöldelő kalászon. A turjánokból is virágokerteket varázsolt a sárgán virító kutyatej, minden élénken zöld, annyira üde, élni akaró, hogy alig tudom elhinni: pár hetes szárazság az elmúlás, a hervadás enyészetét sorvaszthassa minderre

reá. A hirhedt „Zsíros-csárdá“-hoz érek. A csárdához évekkel ez-
előtt ódon, boltozatos kőhid ívelte át az eret, öregedő fűzfák haj-
tották föléje lombjukat. A mai, emlékezést nem tisztelő kor el-
tűntette a kőhidat s csak a vénülő füzek búslakodnak most is
utána. Lassan itt is elmúlik minden, ami a régi, letűnt világot jut-
tatja eszembe, csak a magasra felszálló pacsirta, a távoli láthatár
megcsodált délábja menti át a jelenbe mindazt, ami egykor ked-
ves volt előttünk s ami az idő távlatában fényében csak nyerhet:
az emlékezést.

Pedig kár elfelednünk a multat s kár figyelmen kívül hagy-
nunk tanulságait. Az Alföldön mindég azt hisszük, hogy újat alko-
tunk, új ösvényeket taposunk, pedig ha jól észnézünk, észre kell
vennünk, hogy itt sincs új a nap alatt!

Nemrégiben több tanulmány foglalkozott a fekete- és erdei-
fenyő alföldi megtelepítésével s az utóbbi időpontját a huszas
évekre rögzíti.

A királyi család ráckevei uradalmában a régi, jó világban
külön beruházási alap állt rendelkezésre, amelyből új erdők telepí-
tésének minden költsége fedezhető volt. Az uradalom Bécsben
székelő, mindenkori igazgatója erdészember volt s ezért természe-
tes, hogy az erdőgazdaságok problémái megértésre, hozzáértésre
és támogatásra találtak nála. Ennek köszönhető, hogy amikor az
Alföld fásításáról jóformán még alig néhány helyen beszéltek és
az ezzel kapcsolatos nehézségekre még alig eszméltek rá, nálunk
már akkor, öt évtizeddel ezelőtt, mai eljárásainkat nagyvonalúsá-
gukban árnyékba borító módszerekkel igyekeztek nagyobb kiter-
jedésű, összefüggő erdőségeket megtelepíteni a Duna-Tiszaközi
homokon. Gőzekével törték fel az eladdig birge-járta, sovány
legelőket, Kalocsáról hozott kubikokkal fordították fel mélyen
az ültetésre váró területeket s sűrű szélfogókkal igyekeztek kikü-
szöböltni a száguldó szél pusztító hatását. És mindennek a tetejébe
már akkor rájöttek arra, hogy az Alföldön csak őshonos fafajok-
kal érdemes erdőt telepíteni. Csupán a fenyők közül kísérleteztek
az Alföldön addig nem látottakkal s igazolásukul vágásra érett,
30—46 év közti fekete-, erdei-, sőt itt-ott közbeelegyedetű s muta-
tóra megmaradt síma- és banksfenyő-állományokkal, illetve egye-
dekkel találkozhatunk homoki erdeinkben. Kitűnő érzékkel már
akkor hegyre ültették a feketefenyőt s völgybe az erdeit, bár több
helyen — s ez adta meg az összehasonlítás és megfigyelés lehetősé-
gét — ennek fordítottját is megtalálhatjuk.

Nem tudom, hogy az Alföld más részében nem fedezhetők-e
fel még régebbi kísérletek, s távol áll tőlem a szándék, hogy az
elsőbbség dicsőségét a magunk számára kérjem, viszont tény az,
hogy amikor a szegedi határban az egyik ismertetés szerint az
erdeifenyő megtelepítésével foglalkozni kezdtek, a mi rendszeres,
teljesen ugyanolyan talajelőkészítéssel megtelepített erdeifenyve-

seink részben már a fejsze alá kerültek, nagyobb részben pedig legalább is gyériteenük kellett azokat. Jól emlékszem arra, hogy az egyik szegedi erdőgazdától az ott folyamatban levő kísérletek igazolására tanulmányozta erdőösítéseinket s megfigyeléseiről fényképfelvételeket is készítettünk neki.

De hiszen mindez nem lényeges, s igazán mellékes, kit illet a pálma, a fontos csak az lehet, hogy mindannyian, akiket sorsunk az Alföldre vezetett, a magunk helyén és természetadta, léptenyomon elérő adottságaink közepette igyekezzünk előbbre vinni a most dúló háború folytán jelentőségében aláhúzottan igazolt alföldfásítás ügyét.

Mégis kötelességemnek tartom, hogy a ködbevesző multból átmentssem a gyorsan felejtő jelenbe azok nevét, akik az Alföld fásításának nálunk gyakorlati úttörői voltak: *Praxa János* és *Müller József* erdőtanácsosokét, *Thebery Ferenc* és *Csaja Domonkos* erdészekét.

*

Ha most már a kétféle, valóban bevált fenyőfajtát, az erdei és feketefenyőt, egymással erdőtelepítési szempontból összehasonlítjuk, a következő megállapításokra jutunk. Az erdefenyő magról való csemetenevelése jóval nehezebb, mint a feketefenyőé. Kényesebb, árnyékra — még kisebb oldalárnyalásra is — érzékenyebb, fejlődése lassúbb, megmunkálása nagyobb figyelmet kíván s sokkal könnyebben kidül a magágyból, mint jóval erőteljesebben fejlődő, árnyattűrő vetélytársa. Kiültetése után megfigyelésem szerint megint csak a feketefenyő bírja jobban az alföldi, száraz, viszontagságokban gazdag tenyészidőt; az erdefenyő csak négy-öt éves korán túl kezd fejlődésében előretörni. Akkor azután vitathatatlanul övé az elsőbbség, bár később megint törzsének villásodásra, több vezérág egyforma kiépítésére, lantalak képzésére, kardalakzat nevelésére való hajlamában sokszor hátrányba kerül a feketefenyővel szemben. Az utóbbinál mintha rövidebbek volnának az évenkénti hosszúhajtások, sűrűbben állók az ágpereszlenek, bár néha ennek is van gyakorlati előnye.

Mindkét fenyő közös előnyének számít a talajjavítás, pedig ez sem mindenütt helytálló. Száraz, homokos területen, főleg bukákon, a túalomal nedvesség hiányában nem korhad humusszá, hanem egy, rálépve ropogó, összefüggő, megaszalódó réteget alkot. Ilyen helyen a fenyő talajjavító hatása kétséges, a letakart állomány felújítása pedig csak talajelőkészítés után lehetséges. Ennek hiányában még gödrös ültetés alkalmazásával is kiég a túlhevülő felső talajrétegben a csemete. Elegendő tápanyagot tartalmazó talajon azonban a Müller-féle eljárással alátelepített akáccal vastag, el nem korhadott túpárnájú feltalajban is sikerrel bíztat az erdőösítésünk.

*

Az elmélet azt tanítja, hogy a feketefenyő száraz dombra, az erdeifenyő nyirkos, üde lapályba való. Tehát oda, ahol magasan áll a talajvíz.

Érdekes azonban, hogy a tartós elárasztás ezeken a részeken az eddigi ismeretekkel ellenkező megállapításokat eredményezett. Legrövidebb ideig bírta a nyári, állandó elöntést a nyírfa. Hozzászoktam ahhoz a gondolathoz, hogy az orosz tundrákon, a fehér-csoz mocsárvidéken a hatalmas erdőségeknél egyik fő fája a nyír, annál furcsább volt a tapasztalat, amit nálunk gyors elmúlása hozott. Nem maradt messzire a nyír mögött az akác, amelyről viszont köztudomású a víziszony. Már valamivel tovább bírta a szokatlan helyzetet a kőris, az erdeifenyő pedig csak az ős beköszöntésével kezdett pusztulni. Akkor azután feltartóztathatatlannal csoportosan, s még ma is egyre újabb egyedek s csoportok elhalásával kell számolnunk. Egy másik érdekessége megfigyelésemenek az, hogy valamennyi érintett faj közül — nem beszélek a nyár- és fűzfélésegekről, amelyek természetesen kibírták a három-éves, magasságában váltakozó, de egymásba átnyúló elárasztást — legtávolabb állta a sarat a feketefenyő. Természetesen ebből is sok elszáradt, de pusztulása az elöntés harmadik esztendejére esett s ma is egész állományrészek vannak életben, amelyek pedig váltakozva 1 m magasan vízben álldogáltak. Ámbár a tudomány azt hangoztatja, hogy száraz helyre feketefenyőt s vizenyősre erdeit tegyünk, a gyakorlat nem ezt bizonyítja. Tölgy nem volt az érintett részen, csak egy tengődő, jelenleg 12 éves fiatalos, ennek földfeletti törzsei ma is csak 40—50 cm magasak s az árasztást jól bírják, ugyanúgy sínylődnek tovább. Érdekeséggé említem meg, hogy még a nyírnél is gyorsabban elpusztul az ártérre szorult közönséges boróka.

Ha az egyes fafajoknak az elárasztással szemben tanult viselkedését tanulmányozzuk, feltétlen különbséget kell tennünk az elárasztás mikéntjében. Nem mindegy ugyanis, hogy pl. a Duna árterében állandóan folyó víz önti-e el az erdőterületünket, avagy az egyes, mélyebben fekvő erdőrészekben visszamaradó, de különösen az alföldi földárjának felszínre emelkedett vízmennyisége áztatja-e állományainkat. Természetesen nagy különbség van a téli, avagy nyári elöntés között, valamint az elárasztás tartamosságában is.

Nyugodtan merem állítani, hogy az egy hétnél tovább nem tartó, állandóan folyó vízű elöntés komolyabb bajokat nem okoz. Magától értetődik, hogy ez az állításom csak az elöntést némiképp tűrő fafajokra vonatkozik mint a tölgy-, kőris-, szil-, feketedió-, juhar-, nyár- és fűzfélék. A már ennél hosszabb időre elhúzódó elárasztás több-kevesebb bajt idézhet elő, esetleg egy másodlagos károsító fellépésével. Így pl. megfigyeltük, hogy az 1926. évi, 8 hétig tartó, állandóan folyóvízű elöntés után a sziliken és a kőris-

ken erőteljes szűtámadás következett be s főleg utóbbiak tömegesen estek áldozatul az „előzönlésnek”. Téli árvíz kevesebb kárt okoz — a jégtöréstől eltekintve — mint a nyári, mert a nedvkeringés szünetében még az akác is jobban bírja a vizet. A folyóvíz elöntés ezenkívül hasznot is hoz, mert az iszap visszamaradása páratlan trágyához juttatja az erdőtalajt. Van rá eset, hogy 15 cm vastagon lerakódó iszapréteget mérhetünk egy-egy elvonuló áradás örömmel köszöntött hagyatékaként.

Az ártéri erdőkben mindenfelé található mélyebb völgyetek alulról fakadó vize értéktelen. Nincs lefolyása, nem is hoz iszapot, mint állóvíz könnyen átmelegedik s ezért ilyen helyeken többnyire csak csenevész fűzfát, sok esetben még azt sem találunk.

Ugyanilyen értéktelen az alföldi erdők földárja. Ez sem hoz cserébe a pusztításáért semmit, szennyes árában — ha hosszabb ideig tart — minden élet pusztulásnak indul. Az átmelegedő víz a legnagyobb ellensége a fának, bokornak. Gyökérzetük a poshadó vízben elpálik, héjrészük tönkremegy s hol lassan, hol a legrövidebb idő alatt elszáradnak.

Az alföldi erdők földárjának még van egy súlyos károsítása. Megfigyelésünk szerint a mélyebb talajszintben nyugvó sziklet oldja s magasabb rétegekben rakja le, úgyhogy az elárasztás előtt pl. fenyővel ültethető földrész az elárasztás után évekig alkalmatlanná válik az erdősítésre. Ez a kilúgozódás egyébként a nem szikes altalajú erdőrészekben is megfigyelhető: az időnkint ismétlődő, fakadó altalajvízű teknők az egy-két éven át tartó kiszáradásuk alatt is többé-kevésbé alkalmatlanok az erdősítésre.

Jómultkoriban egy tanulmányt olvastam az erdeifenyőről s annak mindenütt használhatóságáról. Vizenyős talajon nálunk az erdeifenyő nem megy. Mint már előbb is írtam, a feketefenyő jobban tűri s hamarabb átvészeli a tartós földárját, viszont az erdeifenyő minden esetben kipusztul. Ezzel szemben pl. az ercsi szigeten áll egy csoport, kb. 40 éves erdeifenyő. Ezeket 18 éve figyelem s 18 év minden, néha igen hosszúra elnyúló, téli-nyári elárasztását nagyszerűen tűrik. Igaz, hogy kivétel nélkül mindenkor folyóvízben álldigálnak. Ime a világos különbség a folyó, mindég változó, át nem melegedhető és az álló, átmelegedő, megposhadó víz között. De még más jelenségre is rámutathatok! Az 1926. évi nyári, 8 héten át tartó dunai árvíz többek közt elöntötte a chillingi erdönket is. A terület egy részén köztesföldjeink voltak: makkvetésünk kukoricával, mint köztesveteménnyel. Az eredeti állományból szétszórta idősebb, 25 éves feketedió-hagyásfák emlékeztettek a letűnt világra, a köztestáblát pedig kétoldalt ugyanilyen korú tölgy- és feketedió-részlet környékezte. A köztesterületen álló hagyásfák tövével a polgárok mintegy 1 m sugarú gyepkört hagytak kapálatlanul, néhol azonban egészen a fa tövéig megkapálták a földet. A június végén reánk szakadó s augusztus

végéig elhúzódó árvíz elvonulása után a köztesföldet szegélyező erdősáv valamennyi feketediója folytatta életét. Ezzel szemben a köztesföld hagyásfái mind elpusztultak. Nem tudok más magyarázattal szolgálni: minden bizonnyal a meglazított feltalajban a hagyásfák gyökérzetéhez könnyebben eljutott a nyári hőségben lassanként átmelegedő víz s kipállatta gyökérzetüket. Tehát a többé-kevésbé tömör erdei földben álló faegyedek jobban tűrik a huzamosabb eláraztatást, mint a megmunkált talajon álló fák.

*

Az alföldi belvizek lecsapolásakor külön kell választanunk a mező- és erdőgazdaság részéről hasznosítható területeket. Vitathatatlan, hogy a mezőgazdaságban a lecsapolás eredményeket is fel tud mutatni: nyomában nagy léptekkel haladt előre az eladdig lakatlan, alföldi területeken a földműveléssel foglalkozók letelepedése. Ahol régebben hosszú kilométereken keresztül egy lélekkel sem talákoztunk, ma utcáorok között visz el az utunk. Ámbár a mezőgazdaság részéről beiterjesebben megmunkált területek elég tekintélyes része ma is állandóan bizonytalan, másik része kiállotta a vízpróbát s végleg meghódítottnak tekinthető.

Az erdőgazdaság kezdettől fogva a magasabban levő területekre tette rá a kezét. Ezeket részben a mezőgazdaság erőltette reá, mondván: itt már más nem megy, legyen tehát erdő, másrészt a mélyebben elterülő, vízjárta részek amúgy sem bíztattak sikerrel, viszont rajtuk a mindenkori vízállástól függően jó kaszálók, vagy kövér, legelők zöldeltek. Az természetesen elkerülhetetlen, hogy a nagyobb, összefüggő egészet alkotó, aflöldi erdőtesteken hogy a nagyobb, összefüggő egészet alkotó, alföldi erdőtesteken fagyúgók, időnként nedvesek s erdőtelepítésre legtöbbször teljesen alkalmatlanok.

Az Alföldön komoly értékű víztárolást csak úgy tudok elképzelni, ha a környező folyókba *nem csak levezetni, de a szárazság beköszöntésekor azokból az elillanó belvizeket pótolni is tudjuk.* Az Alföldön vizet tárolni a lazaszerkezetű homokban nem lehet, aszály esetén a talajvíz szintjének csökkenésekor az egyébként elég tömör, szikes-agyagú tőfenekek is legtöbbször láthatóvá válnak.

A lecsapolást követő esztendőök egy száraz időszak éveivel estek egybe. Nem lehetett tehát megállapítani, hogy mit kell a lecsapolás s mit a természetes talajvízszint-süllyedés számlájára írni, de főként azt nem tudhattuk, mi ebből az állandó s mi a változó tényező. Valami már az első éveket követően teljes bizonyossággal megállapítható volt: *az alföldi erdőállományokat csak hátrányosan érintette a lecsapolók munkája.* A fák gyökérzete elégtelennek bizonyult a vízgazdálkodás további biztosítására s eladdig élő, magasabb helyeken telepített, főleg akácállományaink rohamos

pusztulás csalhatatlan jeleit mutatták. Égerállományok kezdtek elszáradni, s ezért nyilvánvaló volt, hogy ezek tanulmányán elindulva az előbb erdőkerülte mélyebb hajlatok betelepítésére is sor kerülhetett. Többnyire fenyő, ezek közt is első helyen erdeifenyő, majd nyár jutott az új törésekre, s a hírverés új országfoglalásról regélt.

Amde — mint említettem — a lecsapolás csak akkor mondható áldásosnak, ha a vízben bő évek feleslegét a csapadékban szegény időszakok víztárolásával sikerült egybekötnünk.

A száraz időszakot felváltó nedves idény szokatlanul magas vízállása az erdők területén elsősorban a mélyebb részek új fenyőállományait vizsgáztatta le s az eredmény mindenkor elégtelen volt. Hogy azután a továbbiakban az erdők még a környező, a lecsapolást nyomon követő települések vízfeleslegét is a nyakukba kapták, arról már régebben megemlékeztem.

Annál érthetlenebb tehát, hogy az idén — az érdekeltség tiltakozása, fellebbezése ellenére — kormányrendelet kötelezte a tulajdonosokat: fizessenek a járulék kivételétől eddig megkímélt területeik után is hozzájárulást. Ahogy a 193.470/1943. F. M. rendelet oly bölcsen előírja: az árterületet kiterjeszti a társulat területén levő, eddig ártérbe nem tartozó, de a vízimunkák hasznát élvező összes területekre. Amint láttuk, a vízimunkák hasznáról az érintett erdőbirtokosok kételkedést kizáróan ezt megelőzően meggyőződhettek, s ha az ilyen bölcs rendeletet alkotói vették volna maguknak a fáradságot, hogy a helyszínen is szétnézzenek, valószínű más formában látott volna napvilágot a kezük alól kikerülő rendelet. Így hasztalan maradt minden kísérlet, amely rámutatni kívánt a lecsapolás folytán alföldi erdeinkben jelentkező, nem lebecsülendő kárunkra, a nagy erdősítési költséget viselő, fatömeget alig adó, az adóalap kétszeresére emelt adóteherrel is sújtott erdőbirtokos további, évenként és kat. holdankint 2.83 P hozzájárulást fizethet erdőbirtokának rögzített áron forgalomba hozott terményeinek árából. Hogy a bevonás tövényességéhez is szó férhet, miután előbb kötelezték a járulék általános fizetésére a birtokosokat s csak ennek megtörténte után küldték ki a bizottságot a bevonandó területek elbírálására, olyan csekélység, amelyen elmélkedni lehet, de fennakadni nem illik.

*

Az alföldi erdők telepítése — nem szólva a jobb szántók beerdősítéséről, amelyekkel többnyire külön céljaink vannak — mindenkor nagy áldozatvállalást jelent. Bármennyire megfeleljen az alföldi talaj sok helyen a mezőgazdasági vetemények igényeinek, a fák gyökérzete mélyebb rétegekbe hatol s ott többnyire konok ellenhatásra talál. Hol másutt kell a siker olyan kis reményével, talajmunkával csemetéink befogadására előkészí-

teni az erdőnek szánt földet, mint a Alföldön? Aki ebbe pénztékt fektette, soha nem tudhatja, visszaadja-e tőkéjét a Természet; kamatról, járadékról nem is szólván. Az alföldi erdők telepítése komoly elhivatást, útmutatást jelent, vállalója hasonló a múzsák Maecenásához, aki áldoz, segít, buzdít és megért a nélkül, hogy mindezért mást, mint a végzett feladat megoldása után erre biztató lelkiismeretének megnyugvását esérébe kaphatná.

Érthető volna tehát, ha a mai idők aránytalan munkabérköveteléseivel és az ezek fedezésére szolgáló, hatalmi szóval mederbe terelt bevételi források miatt az alföldi erdőtelepítés ügye válságba jutna. Minthogy pedig az erdőszaporítás szükségességét a most dúló háború jelentőségében aláhúzta, helyénvalónak tartanám, ha ennek előmozdítására a fennálló lehetőségeken belül minden segítséget megadnának.

Ezek egyike a faár méltányos megállapítása. Ha igaz, hogy a fa árának „megokoltan mérsékeltebbnek kell lennie“ ott, hol az bőségben található, már igazolta is, miért kell annak nagyobbnak lennie a központhoz közelebb: Az ország legtávolabbi zúgában holdadkinél 200—300 m³ a véghasználati fatömeg, viszont a központhoz oly irígylendő közelségben levő alföldi erdőkben 20—30 m³ a norma. Nemcsak valószínű, de kétségbevonhatatlanul igazolható, hogy a központhoz közel található alföldi erdők tulajdonosa munkában, fáradozásban, kockázatban és készpénzbefektetésben annyi-
val többet vállal magára hegyvidéki birtokostársánál, hogy ennek ellenkezőjét csak az állíthatja, aki az alföldi erdők életét mindössze hírből ismeri.

Azzal a megállapítással szemben, hogy a jövőben el kell tűnnie a faár megállapításakor a távolsági, árcsökkenő tényezőnek és az ár kialakulására ettől függetlenül kizárólag a fa minősége lehet irányadó, még a következőket válaszolom.

Az emberi kéz munkáját alig, vagy akkor is többnyire csak irányítani megkívánó hegyvidéki erdőgazdaság mint töketényező, egész más formában befolyásolja a várható hozadék — mint járadék — pénztértékét, mint az alföldi erdők hatalmas költséggel, sok munkával, gonddal való telepítése.

A hegyvidéki erdők holdankinti fahozama, annak minősége kifogástalan, számszerint komoly tényező, viszont az alföldi erdők minőségileg és mennyiségileg felettébb gyatra eredményt szolgáltatnak.

Egyetlen előnye az alföldi erdőknek a távolság áralakító hatásának kedvezése. Ez nemcsak jogos, de méltányos és igazságos is, mert ugyanakkor a távolság teherként is jelentkezik. A háború szükségleteinek fedezésére az alföldi erdőknek teherbírásukat meghaladóan helyt kell állniok. Közel és kéznél vannak, tulajdonosaik olcsón, sok esetben ráfizetéssel kénytelenek erdeik felfo-

kozott kitermelését piacra dobni, viszont a hegyvidéki erdők gazdag fatömeghozama a távolság védelmében nyugodtan várhatja a remélhetőleg reánk köszöntő, jobb idők bekövetkezését. Azét az időét, amikor megint nem lesz hatósági ármegállapítás s megint a kereslet-kínálat, újból a minőség s egyben újból a távolság fogja a kereskedelem előnyére s a termelők hátrányára az árak kialakulását meghatározni.

Az eljövendő békeidőben minden bizonnyal a háborús szükséghelyzetben túlhasznált fatöke fokozott, hatósági beavatkozással biztosított védelmével számolhatunk. Akkor lesznek csak fölényben az erdőkoszorúta bércek, amelyek ma feltáratlanságuk s a központtól, a fában olyan szegény Alföldtől való távolságuk védelmében, kényszertermelésektől többé-kevésbé megkímélt, érintetlen állományokkal alakítják majd ki a piacot. Már most hallatszanak hangok, amelyek a háború utáni időkben az erdőbirtokosok megrendszabályozásáról, termeléseik megszigorításáról elmélkednek...

*

Ma a nemzet élet-halál harcban áll, s jól tudom, hogy ebben az idegfeszítő időpontban minden egyéni érdek kicsinyes s eltörpül a megoldásra váró feladatok tömegsúlya mellett. Ma kicsinek s nagyoknak egyaránt csak kötelessége lehet s joga is mindössze annyi, hogy vállvetett munkával segíteni kell az ország szekerét előbbre vinni a jobb jövő felé.

Mégsem adom fel a reményt, hogy ha majdan nyugodalmasabb napok köszöntenek reánk, az erdeink sorsát intézők nem fognak megfélemezni rólunk, szegény alföldiekről, s miként most, a szükség óráiban, akkor is felénk nyujtják majdan az egyszer nem elvenni akaró, de támogató kezüket.

*

Gründung von Tieflandbeständen und ihr Wasserhaushalt. Von *I. Babos.*

Auf dem ungarischen Forstbesitz der kön. Familie wurden bereits mehrere Jahrzehnte vor den im Fachschrifttum erwähnten ersten Versuchen die Weiss- und Schwarzkiefer zur Aufforstung der Tiefland-Sandböden verwendet.

Verf. vergleicht die Eigenschaften dieser Holzarten, besonders hinsichtlich der Erduldung von Überschwemmungen und weist nach, dass die Schwarzföhre nicht nur dem fließenden, sondern auch dem stagnierenden Wasser weitaus besser standhält, als der Kiefer.

Die Regulierung der stehenden Gewässer auf der ungarischen Tiefebene wird nur dann nützlich sein, wenn neben der Ableitung des Mehrwassers der niederschlagsreichen Jahre auch für einen Ersatz aus entsprechenden Reserven während der Dürreperioden in Trockenjahren gesorgt wird, vorwiegend deshalb, weil die Wälder durch die künstliche Senkung des Bodenwasserspiegels bisher nur gelitten haben.

*

La plantation des forêts dans la Grande Plaine et le régime de leurs eaux. Par *I. Babos*.

Sur les terrains sablonneux de la famille royale, on fait usage depuis une longue suite d'années des pins sylvestres et des pins noirs pour la régénération. Ces derniers sont bien plus résistants que les premiers en cas d'inondation.

La régularisation des eaux n'est efficace que si on réussit à emmagasiner l'excédent d'eau pour les périodes de sécheresse.

*

Plantation of Woods and Their Water-Household on the Hungarian Great Plain. By *I. Babos*.

On the sand-soils of the forest estate belonging to the Royal Family, Scotch- and Austrian-pine have been used for afforestation already since many decades. The latter is more resistant to inundation than the former.

The water-regulation is succesful only, when the water-surplus can be spared for dry periods.

É R T E S Í T É S.

Értesítjük t. Olvasóinkat, hogy különkiadványként küldjük meg a következő hivatalos közleményeket:

1. A m. kir. földművelésügyi miniszter 242.700/1944. F. M. rendelete az 1944/45. évi fatermelés rendjének a biztosításáról.

2. A m. kir. minisztérium 3510/1944. M. E. számú rendelete a faellátási ügyek intézésének a m. kir. kormánybiztosra bizásáról.

3. A m. kir. minisztérium 3440/1944. M. E. számú rendelete a faanyagok és egyéb erdei termékek szállításának szabályozásáról.

4. A m. kir. minisztérium 3290/1944. M. E. számú rendelete szarvasbőgés ideje alatt a fakitermelés és fafuvarozás, valamint a fenyőgyanta- és gubacsgyűjtés zavartalan gyakorlásának a biztosításáról.

5. A faügyek m. kir. kormánybiztosának 100/1944. F. K. számú rendelete egyes faanyagok forgalmának korlátozásáról.

K Ü L Ö N F É L É K

HALÁLOZÁS.

Lukácsffy Péter m. kir. erdőmérnök, a hátmegi m. kir. erdőhivatal vezetője, t. főhadnagy, 1944. évi szeptember hó 21-én, életének 33. évében Hátmegén hősi halált halt.

Fiatalon, szolgálata teljesítése közben elesett kartársunk tehetségével, szaktudásával és szorgalmával mindig példát mutatott, forró és megalkuvást nem ismerő hazaszeretete pedig közsímet volt.

Földi maradványait Hátmegén helyezte az ungvári m. kir. erdőigazgatóság a református egyház szertartása szerint örök nyugalomra.

Áldozata legyen magvetés, emléke áldott!

SZEMÉLYI HIREK.

A m. kir. minisztérium a 3510/1944. M. E. számú rendelet 1. §-a alapján *Acs Ernőt*, a Faforgalmi Központ elnökét a faügyek m. kir. kormánybiztosává kinevezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Partos Gyula* m. kir. főerdőtanácsost a Faforgalmi Központ alelnökévé kinevezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Botos Sándor* m. kir. főerdőtanácsost áthelyezte Győrből a m. kir. erdőigazgatóságához Komáromba.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Németh Ottó* okl. erdőmérnököt (Sopron) a m. kir. erdőmérnökök személyzeti létszámába ideiglenes minőségű m. kir. segédmérnökévé kinevezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *vitéz Nagy György* m. kir. erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököt a sepsiszentgyörgyi m. kir. erdőfelügyelőség vezetésével megbízta.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Kemenes Ernő* m. kir. erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököt Pécsről a m. kir. erdőigazgatóságához Nagybányára áthelyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Botos Mihály* m. kir. főerdőmérnököt áthelyezte Kaposvárról Marosvásárhelyre és megbízta az ottani m. kir. erdőfelügyelőség vezetésével.

AZ ORSZÁGOS VIZSLA CLUB VERSENYE.

Az Országos Vizsla Club a tenyésztés országos érdekeire való tekintettel a tornyosuló akadályok ellenére is megtartotta f. hó 8-án szokásos évi országos vizsla- és spanielversenyét, Főton dr. gróf *Károlyi István* uradalmában. A versenynek gyönyörű idő kedvezett s azon az utazási nehézségek ellenére is szép számú induló és érdeklődő gyűlt össze. A részletes eredményeket „A Vadászkutya“ szaklap ismereti. Bennünket legfőképpen az érdekel, hogy *Mikósdy András* szföv. erdőmérnök „*Csabai Tipp*“ nevű 12 hónapos német drótszőrű vizslája nemcsak a kezdők versenyét nyerte meg, hanem — fiatal kora ellenére — az *idős vizslák csoportjában is „győztes“ lett*, s mint a versenyen legtöbb pontot szerzett vizsla, elnyerte a földművelésügyi miniszter díját a „*verseny legjobb vizslája*“ címért adományozott ezüst serleget.

Az „Erdészeti Lapok“ 1944. évi X. füzetének a hirdetései.

A hirdetések díja: a szövegmagasság minden milliméteréért 1 P. A legkisebb hirdetés ára: 10 P. A támpéldány ára darabonként: 3 P.

S A L Y Á R P Á D

NYUG. MIN. O.-TANÁCSOS.

FA- ÉS SZÉNNAGYKERESKEDŐ

IRODA: Budapest, XI., Horthy Miklós-
út 46. szám. Távb.: 268-099, 259-385.

TELEP: Kelenföld állomás, T.: 268-615.

Tü- és lomblevelű csemeték kiiskolázásra (százezer akác, eper, hárs, nyár) díszfák, díszcserjék, fenyők, örökzöldek, nyár- és fűzdványok; sövénycserjék, kúszók, rózsák, faiskolai alapanyagok (vadcseseméték), bogósgyümölcsűek, szőlők, gyümölcsfák. *Kolauch faiskola*, Szedged. Kérjen árjegyzéket. (659. sz.)

30 éves, nőtlen **erdőmérnök**, faipari nagyvállalat üzemvezetője, aki erdőkitermeléseket önállóan vezetett, az irodai és külső munkálatokban egyaránt gyakorlott, német és angol nyelvtudással, felmondatlan állását felcserélné és magánerdőgazdaságban helyezkedne el. Címe a kiadóhivatalban. (788. sz.)

SZEGEDI LEMEZGYÁR

ÉS FAIPARI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG SZEGED

KÖZPONTI IRODA: CSANÁDI-UTCA 1. TÁVBESZÉLŐ: 10-47

GYÁRTELEPE: RÓKUSI FEKETEFÖLDEK 140. SZÁM

VÁSÁROL: BÜKK-, HÁRS-, ÉGER- ÉS JÁVORRÖNKÖT

(1211. sz.)

"SILVA" ERDŐGAZDASÁGI VÁLLALAT

Thiringer János okl. erdőmérnök

KÖRMEND

Erdeimag-nagykereskedés.

Magpergetőgyár. ❖❖ Csemetekertek.

Központ: Körmend, távb.: 52 ● Fióktelep : Zalaegerszeg, távb.: 19

Ajánl: Kiváló minőségű, elismert legmagasabb csirakéességű, saját pergetésű **fenyőmagvakat**, hazai és szlavóniai származású **tölgy-** és **csermakkot**, mindennemű **erdészeti** és **gyümölcsmagvakat** erdőgazdaságok, gyümölcsfaiskolák és kertészetek részére. Mindennemű **erdei csemetéket**, **díszfenyőket**, **dísz-** és **sorfákat**, **díszcserjéket**, **rózsákat**, **gyümölcsvadoncokat** és **gyümölcsfákat**, valamint az összes egyéb **faiskolai termelvényeket** saját nagykiterjedésű és mintaszerűen kezelt csemetetelepeiről.

A **PICETOL** vadragás elleni védőszer magyarországi kizárólagos képv.

A Magyar Faiskolai Szövetség tagja.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Abauj-Torna vármegye közigazgatási bizottságának gazdasági albizottsága pályázatot hirdet a csereháti és részben a kassai járás területén lévő, államerdészeti kezelés alatt álló és a vármegyei erdészeti segédszolgálati szervezet kötelékébe tartozó erdők kezelésére szervezett, elhalálózás folytán üresedésben lévő és betöltésre kerülő 1 (egy) **kerületi erdőőri állásra**, *Szepsi székhellyel*.

Pályázhatnak azok a feddhetlen előéletű, 20. életévüket betöltött egészséges egyének, akik az 1935. évi IV. tc. 48. §-a 4. pontjában előírt valamelyik szakképesítést megszerezték és az 1939. évi IV. tc. 5. §-ában előírt feltételek szerint keresztény származásukat igazolni tudják.

Előnyben részesülnek harctéri szolgálati lappal ellátott, vitézek, továbbá hazai alerdész-szakiskolán képesítést szerzett pályázók.

A 3 pengős okmánybélyeggel ellátott és a szükséges okmányokkal felszerelt, sajátkezüleg írt pályázati kérelmeket Abauj-Torna vármegye közigazgatási bizottsága gazdasági albizottságához címezve, *1944. évi november hó 30-ig* kell a kassai m. kir. erdőfelügyelőséghez benyújtani.

Az állás javadalmazása az államerdészeti m. kir. I. osztályú altiszt-erdőőr mindenkori illetményeivel megegyező törzsfizetés, lakáspénz, családi pótlék, ruhaátalány, irodai átalány, valamint az évenként megállapított útiátalány.

A pályázati kérvényhez a következő okmányokat kell eredetiben vagy hiteles másolatban csatolni:

1. születési és házassági anyakönyvi kivonatot,
2. három hónapnál nem régiebb keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt, amely a családi állapotot és a politikai megbízhatóságot is igazolja,
3. az iskolai végzettséget igazoló bizonyítványt,
4. a magyar állampolgársági bizonyítványt,
5. a szakképzettséget igazoló bizonyítványt,
6. a jó látó-hallóképeséget és erdőőri szolgálatra alkalmas, erős testalkatot igazoló, újkeletű hatósági orvosi bizonyítványt,
7. az eddigi szolgálatot igazoló bizonyítványt,
8. a keresztény származást igazoló bizonyítványt,
9. a katonai igazolványt.

A kinevezés ideiglenes jellegű és csak egyévi kifogástalan szolgálat, valamint a tiszta keresztény származás okmányszerű igazolása után válik véglegessé. A nők feleségük tiszta keresztény származását is kötelesek igazolni.

A pályázati feltételeknek meg nem felelő, nem sajátkezüleg írt, hiányosan felszerelt, vagy elkésve érkezett folyamodványokat nem vesszünk figyelembe.

Kassa 1944. évi szeptember hó 15-én.

vitéz br. Schell Péter s. k.,
főispán, elnök.

Menekült magyar **erdőmérnök**, 22 éves erdőrendezői, földmérői, ut-, vasútépítési és erdőtelepítési gyakorlattal, elhelyezkedést keres. *Páll Ferenc* erdőmérnök, Zalaszentgrót, Kossuth Lajos-u. 14. sz. (784. sz.)

ERDÉSZETI MAGNAGYKERESKEDÉS

és csemetekerti cég

KEINER REZSŐ

okl. erdőmérnök

Budapest, XII., Névtelen-utca 7879/10.

Levélcim: Budapest 2, postafiók 53.

Távbeszélő: 155-641 Sürgőny cím: KEINERMAG BUDAPEST

(Őskeresztény cég)

AJÁNLOK: fenyő- és lombfa-magvakat, kocsányos-, kocsánytalan- és csermakkot fenyő- és lombfa-csemetéket.

VESZEK: tűzifát, szerfát, fűrészanyagot.

Uradalmi nagy erdészetünk részére kellően gyakorlott **erdőmérnököket** keresünk mielőbbi belépésre. Az ajánlatokat kérjük „Uradalmi erdőüzem“ jeligére a kiadóhivatalba küldeni. (715. sz.)

Ajánlunk **erdősítés céljára** egészséges, jól fejlődött lúccs-, erdei-, fekete-, vörös- és jegenyefenyő, továbbá tölgy-, cser-, éger-, kóris-, feketedió- és platán- (1, 2, 3) éves magági és iskolázott csemetéket. Díszfenyőket földgomollyal 53 fajban. *Gróf Zichy Ödön Hitb. Erdőhivatala, Surd, Somogy megye. (701. sz.)*

Acs Ferenc

okl. erdőmérnök, fakereskedő és fatermelő

vesz erdőkitermelést, tűzifát és szerfát

**Tűzifa, kis- és nagyvasuti talpfa
állandóan raktáron**

Központi iroda: Budapest, V., Szt. István-krt 17. sz. Távbeszélő: 111-853
Fatelepek és vill. faaprítóüzem: X., Kőbányai-ut VI. sz. kapu Táv.: 13-11-12

Fekete-, kanadai-, fehérvár- és fűz-, valamint hársfarönköket

vesz minden mennyiségben és az
üzlet legelőnyösebb, legsímább
lebonyolítását biztosítja a

MAGYAR ÁLTALÁNOS GYUFAIPARI RT.,
BUDAPEST, V., TÜKÖR-U. 4.

KERESZTÉNY CÉG!

Erdel vetőmagvak: erdei-, fekete-,
vörös-, jegenye- és lúcefenő, szavatolt leg-
magasabb csiraképességgel! Akác-, gledi-
csia-, korai-, hegyi- és zöldjuhar, magas-
kőrís-, éger-, gyertyán és szelidgesztenye.

Kocsánytalan és kocsányos

tölgymakk!

Csermakk!

Bükkmakk!

KÖSZEGI FENYŐMAGPERGETŐ ÉS FAISKOLÁK
WÄCHTER GYULA ÉS FIA, KÖSZEG, Vas vm.
Távbeszélő: 42. sz. a déli órákban és 511 6 órától 46. sz.
Sárgőncym: Magpergető Köszeg. — Postafiókárékpénztár 24127. sz.

**Erdészeti
csemeték!**

erdei-, fekete-, lúce-, vörös-,
sima-, jegenye-, ezüst- és
Douglas-fenyő. — Akác-,
tölgy-, cser-, éger-, magas-
kőrís-, nyír-, gyertyán- és
bükkcsemeték **első-
rendű minőségben!**

Gyümölcsvadoncok, sorfák, díszfenyők, díszbokrok

Kérjen ajánlatot.

A MAGYAR FAISKOLAI SZÖVETSÉG TAGJA

ALAPÍTÁSI ÉV 1919.

VADLELÖVÉSI HIRDETMÉNY.

A besztercei m. kir. erdőigazgatóság a f. évi szarvasbögési idényben az erre a célra fenntartott területeken néhány szarvasbika és medve lelövési jogát a Földművelésügyi Miniszter Úr 128.850/1943. I. A. 3. sz. rendeletével kiadott szabályzat alapján értékesíti.

A vadászat a Radnai-, Borgói- és Kelemen-havasokban lévő területeken, az erdőigazgatóságtól rendelkezésre bocsájtott kísérő vadór segítségével gyakorolható. A vadászterületek ősállapotban lévő kárpáti területek, amelyeken vadászati berendezések nincsenek. A vadászat sikertelensége esetén a vadász az erdőigazgatósággal szemben semmiféle címen kártérítést nem igényelhet és tudomásul veszi, hogy az erdők, mint határövezeti területek, nagyon zavartak, és eredményt csak egyéni rétermettsége és szerencséje alapján remélhet.

A lelövési engedélyeket a m. kir. erdőigazgatóság a jelentkezések sorrendjében adja ki. A fent hivatkozott F. M. rendelet a kincstári erdőigazgatóságokon és erdőhivatalokban megtekinthető. Bővebb felvilágosítást az alulírott erdőigazgatóság ad.

Beszterce, 1944. évi augusztus hó 25-én.

M. Kir. Erdőigazgatóság Beszterce.

(700 sz.)

(7290/1944.)

A veszprémi székesegyházi káptalan fiatal **erdőmérnököt** keres azonnali belépésre. A bizonyítványokkal, keresztlevéllel felszerelt kérvényeket a Káptalani Erdőhivatalhoz, Veszprém, Jókai Mór-u. 48. sz. címre kell küldeni. Javadalmazás, szolgálati beosztás ugyanott megtudható. A pályázati határidő október hó 31. (789. sz.)

Az „Erdészeti Lapok“ 1944. évi X. füzetének a tartalma:

(Inhalt. — Sommaire. — Contents.)

Lapunk terjedelmének újabb korlátozása	415
Babos Imre: Az alföldi erdők telepítése és vízgazdálkodásuk. — <i>Gründung von Tieflandbeständen und ihr Wasserhaushalt. —</i> <i>(La plantation des forêts dans la Grande Plaine et le régime</i> <i>de leurs eaux. — Plantation of Woods and Their Water-</i> <i>Household on the Hungarian Great Plain.)</i>	415
Értesítés a következő hivatalos közlemények különkiadványként való megküldéséről.	
1. A m. kir. földművelésügyi miniszter 242.700/1944. F. M. rendelete az 1944/45. évi fatermelés rendjének a biztosításáról.	
2. A m. kir. minisztérium 3510/1944. M. E. számú rendelete a faellátási ügyek intézésének m. kir. kormánybiztosra bízásáról.	
3. A m. kir. minisztérium 3440/1944. M. E. számú rendelete a faany és egyéb erdei termékek szállításának szabályozásáról.	
4. A m. kir. minisztérium 3290/1944. M. E. számú rendelete szarvasbögés ideje alatt a fakitermelés és fafuvarozás, valamint a fenyőgyanta- és gubacsgyűjtés zavartalan gyakorlásának a biztosításáról.	
5. A faügyek m. kir. kormánybiztosának 100/1944. F. K. számú rende- lete egyes faanyagok forgalmának korlátozásáról.	
Különlélek. (Verschiedenes. — Divers. — Notes.)	
Halálozás: Lukácsffy Péter †	424
Személyi hírek	424
Az Országos Vizsla Club versenye	425
Hirdetések. — (Anzeigen. — Annonces. — Advertisements.)	425

Felelős kiadó: dr. Mihályi Zoltán.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Győry Aladár igazgató